

**Софийски университет „Св. Климент Охридски”
Юридически факултет
Катедра „Теория и история на държавата и правото”**

Утвърждавам:

*проф. д-р Сашо Пенев,
декан на Юридическия факултет*

ВЪПРОСНИК

**за изпит за асистент / докторант
по Римско частно право**

1. Предмет и задачи на дисциплината. Методи за изучаването на римското частно право. Развитие на науката за римското право. Съвременни аспекти на преподаването на римското частно право.
2. Извори и източници на римското частно право. Кодификации и компилации.
3. Системи на действащото римско право.
4. Периодизация на римската правна история. Основни периоди в развитието на римската юриспруденция- обща характеристика.
5. Правен континуитет на Източната римска империя и Свещената Римска империя. Рецепция на римското право в съвременните частноправни системи.
6. Статус на лицата. Свободни и роби. Римски граждани и чужденци. Подвластни и неподвластни.
7. Юридически лица според римското право.
8. Римската фамилия. Правно положение на подвластните лица. Видове родство по римското право. Настойничество и попечителство.
9. Брак и развод. Годож. Зестра. Правно положение на жената.
10. Римски граждански процес- основни понятия. Историческо развитие- характеристика на отделните етапи и сравнения.
11. Владение.
12. Право на собственост. Понятие, същност, съдържание, видове, ограничения.
13. Придобиване на правото на собственост.
14. Защита на правото на собственост.
15. Права върху чужда вещ.
16. Дългосрочни поземлени аренды.
17. Правният акт според римското право. Волеизявление. Унищожаемост и нищожност.
18. Същност, източници и класификация на облигациите по римското право. Престацията.
19. Промяна на обекта и на страните на облигационното отношение.
20. Гаранции за изпълнение на облигационното отношение.
21. Погасяване на облигационното отношение чрез изпълнение. Отговорност за неизпълнение. Забава.

22. Невиновна невъзможност за изпълнение. Погасяване на облигационното отношение независимо от изпълнението.
23. Договорът в римското частно право. Понятие. Сключване и прекратяване на договорите. Класификация на договорите.
24. Основни и допълнителни елементи на договора.
25. Формални договори - либрални, вербални и литерални. Писмени договори
26. Реални договори
27. Синалагматични договори- покупко- продажба, наем.
28. Дружество. Мандат
29. Ненаименувани договори. Пактове.
30. Квази контракти в римското право
31. Частни деликти. Квазиделикти.
32. Принципи на римското наследствено право. Приемане и отказ от наследство.
33. Интестатен ред на наследяване.
34. Наследяване по завещание.
35. Легати и фидеикомиси . Дарение.

Библиография

Основна:

1. **Ангелов, Симеон**, Римско право. По лекциите на Симеон Ангелов, За I унив. изпит, част 1-2., книгопеч. Франклин, 1920, София. част 1. Общи бележки за правото. История на източниците. Лично право. Вещно право. Гражданско съдопроизводство. 107 стр. част 2. Облигационно право и наследствено право. 124 стр.
2. **Андреев, Михаил**, Римско частно право, изд. Наука и изкуство, София, 5. прераб. и доп. изд. 1975; 6. (фототипно) изд., София, изд. на БАН, 1992. 7. изд. 1999 год.
3. **Андреев, Михаил**, Римски граждански процес, София, Изд. при "Общ фонд за подпомагане на студентите", 1948
4. **Базанов, Иван**, Курс по римско право, т. I-II, София, Унив. печатница, 1940 - т.1. Кратък преглед на римското гражданско право. Учение за лицата и правните актове. Вещно право. Облигационно право. XVI + 564 стр., т.2. Семейно право. Наследствено право. Римски граждански процес. x + 296 стр.
5. **Венедиков, Петко**, Кратък курс по римско право, София, печ. С.М.Стайков, 1936 год., XIV + 280 стр.
6. **Венедиков, Петко**, Записки по римско право, изд. СИБИ, София, 1994
7. **Дюнан, Ж.Ф., Пишона, П.** Римско право.Речник на основните термини, изд. Сиела, София 2008
8. **Жирар, Пол Фредерик**, История и система на римското право, прев. Симеон Ангелов, части I,II и II, изд. на Софийския университет 1915.
9. **Новицки, И.Б., Перетерски, И.С.** – ред. и Флайшиц Е.А., Краснокутски, В.А., Розентал, И.С., Римско частно право, София, Наука и изкуство, 1952
10. **Торбов, Цеко**, История и теория на държавата и правото, София, Изд. на БАН, 1992
11. **Торбов, Цеко**, История на правната наука, София, Юрис прес, 2002
12. **Хаусманингер, Херберт**, Casebook по римско вещно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2000 г.
13. **Хаусманингер, Херберт** Casebook по римско облигационно право, превод Борис Иванов и Иван Йорданов, научна редакция Теодор Пиперков, изд. СИБИ, София, 2002 г.
14. **Чолов Румен**, Римското частно право, изд. Сиела, София, 2000 г.
15. **Talamanca M.**, Istituzioni di diritto romano, Milano, 1990
16. **Pichonnaz, P.**, Les fondements romains du droit privé, Zürich, 2008
17. **Gaudemet, J.**, Droit privé romain, Paris, 2000
18. **Kaser, M.** , Das Römische Privatrecht, Munich 1971,
19. **Schultz, F.**, Classical Roman Law, Oxford, 1951
20. **García Garrido, M.J.** , Derecho privado romano. Acciones, casos e instituciones, Madrid, 2008
21. **Дождев, Д. В.**, Римское частное право, Москва, 2002.

Допълнителна:

А- Монографии

1. **Андреев, Михаил**, Развод и адултериум в класическото римско право, София, изд. на Правния институт на БАН, 1954
2. **Кели, Дж. М.** Кратка история на Западната теория на правото, превод Юрий Михайлов, ред. проф. Н.Неновски, изд. Рива, 1998, София.
3. **Новкиришка Малина**, Дългосрочните поземлени отношения в римското право, С., 2000
4. **Новкиришка, Малина**, Praesidium, София 2008
5. **Острогорски, Георгиев**, История на византийската държава, Прозорец, София, 1998.
6. **Траянов, Траян**, Купувачът в римското право при непрехвърлена собственост, София, печ. "Витоша", 1913.
7. **Траянов, Траян**, Малолетство и настойничество в римското право, София, печ. Витоша, 1913
8. **Траянов, Траян**, Missio in bona и bonorum venditio, София, Придворна печ., 1919
9. **Чолов, Румен**, Цена и собственост при древноримската покупко-продажба, София, Наука и изкуство, 1986

Б. Студии и статии

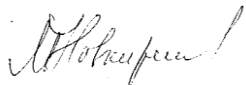
10. **Ангелов, Симеон**, Понятието vis maior, ГСУ/ЮФ т. 5/1910
11. **Андреев, Михаил**, Римското право в България, ГСУ/ЮФ, т.56/1966
12. **Андреев, Михаил**, Решителната клетва в класическото римско право, ГСУ/ЮФ, т. 42/1946
13. **Андреев, Михаил**, Погасителното действие на litis contestatio, ГСУ/ЮФ, т. 43/1948
14. **Андреев, Михаил**, Съдържанието на правото на собственост в най-древното римско право Правна мисъл, 1972 кн. 4
15. **Андреев, Михаил**, Поземлената собственост в най-древното римско право, Правна мисъл, г. III (1959), кн. 4, стр.83-96;
16. **Андреев, Михаил**, Недвижимата собственост в Рим преди Дванадесетте таблици, ГСУ/ЮФ т. XLV, 1952
17. **Апостолов, Иван**, Еволюцията на континенталната тълкувателна теория, Год. на СУ - ЮФ, 41, 1946 год., стр. 1-78 и 42, 1947 год., стр. 1- 74.
18. **Венедиков, Петко**, Actio praescriptis verbis и римското право преди Юстиниановата кодификация, София, Кооперативна печатница "Гутенберг", 1932
19. **Венедиков, Петко**, Към съединението на вещи в римското право, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
20. **Венедиков, Петко**, Affectio societatis, Юрид. Архив, 3, 1932, №4
21. **Венедиков, Петко**, Habitatio и operae servi, ГСУ/ЮФ, т.31/1936
22. **Венедиков, Петко**, Понятието furtum, ГСУ/ЮФ, т.36/1941
23. **Венедиков, Петко**, Naturalis obligatio в класическото право, ГСУ/ЮФ, т. 28/1933
24. **Новкиришка, Малина**, Произход на емфитевзата в римското право, в: ГСУ ЮФ, т.85 от 1992 г.;
25. **Новкиришка, Малина**, Пекулият като форма на участие на роби и подвластни в търговията, в: сп. Търговско право, кн.3, 2000;
26. **Новкиришка, Малина**, За суперфицията в римското право- сп. Правна мисъл, кн.1, 2005;
27. **Новкиришка Малина**, Ait praetor (за преторското право, неговото кодифициране и унифициране на правото чрез правоприлагането)- в сп. Правна мисъл, кн.1 за 2009 г.
28. **Новкиришка Малина**, Ius gentium- римскоправни и съвременни аспекти, в: Юридическо списание на НБУ (Law Journal of NBU) 4(2008)- =965 | <http://www.nbu.bg/index.php?> 2007 г.
29. **Новкиришка Малина**, За правния статут на плода в майчината утроба, в: сп. Медицинско право, бр.4 от 2008 г.
30. **Новкиришка Малина**, За римското право и правото на съвременна Европа, студия в: Римско право и европейско право (Сборник статии), Пловдив 2008 г.
31. **Новкиришка Малина**, Римско право и кодификации- студия в: Римско право и съвременни кодификации (Сборник статии от научната конференция, проведена в София на 10 май 2007 г.), София 2008;
32. **Пиперков, Теодор**, Законът на дванадесетте таблици и конфликтът между патриции и плебеи, сп. Съвременно право, бр. 4 (102 -112 стр.) и бр. 5 (34 -46 стр), 1999 год.

33. **Пиперков, Теодор**, Изворовата основа за изследването на Закона на Дванадесетте таблици, сп. De iure, бр. 1, 2011 г.
34. **Траянов, Траян**, Значението на римското право за юридическото образование, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
35. **Траянов, Траян**, Историческото развитие на *venia aetatis*, ГСУ/ЮФ т. 15-16/1921
36. **Траянов, Траян**, *Missio in bona* и *bonorum venditio*, София, Придворна печ., 1919
37. **Чолов, Румен**, Произход на договора за “наем на работа” в римското право, ГСУ/ЮФ т. 70/1979
38. **Чолов, Румен**, Към въпроса за възникването на договора за покупко-продажба в римското право, ГСУ/ЮФ т. 77/1984
39. **Чолов, Румен**, Понятието “работа” (*opea*) в римското право, Правна мисъл, 1980 кн. 2
40. **Чолов, Румен**, Някои въпроси относно формирането на българското буржоазно гражданско право след Освобождението, в сб. Съвременна България, т.2 , София, 1985

В. Справочна литература:

1. **Berger, Adolf**, Encyclopedic Dictionary of Roman Law, Transact. of Amer. Philos. Soc., 43, 333-808, Philadelphia 1953
2. **Бартошек, Милан**, Римское право – понятия, термины, определения, Москва, Юридическая литература, 1989
3. **Neumanns Handlexikon** zu den Quellen des Römischen Rechts, Jena, 1926
4. **G.Pauli, G.Wissowa** (Hrsg.), Realecyclopädie der classischen Altertumswissenschaft, 83т. и 2т. регистър, Stuttgart, 1894-1997.

Юли 2015 г.

Съставил:
Проф. д-р Малина Новкиришка-Стоянова